

Fra: [Rasmus Trangbæk Kjærsgaard](#)
Til: [Kristian Sejersbøl](#)
Cc: [Christensen, Morten](#); [Mio Schrøder](#); [Karl Johan Legaard](#); [Jørgen Jørgensen](#); [Jesper Stern Nielsen](#)
Emne: Høring om bemærkninger til oplysninger fra DCE, Aarhus Universitet
Dato: 13. november 2020 11:35:00
Vedhæftede filer: [Beskyttelse af flagermus og miljøvurderinger.pdf](#)
[Kort over vindmøller og kalkgruber.jpg](#)

Hej Kristian Sejersbøl

Viborg Kommune har som bekendt modtaget et brev af 24/9 fra Danmarks Naturfredningsforening, Lokalgruppe Fjends, som henviser til s. 9 i vedhæftede notat fra DCE, Aarhus Universitet til Nævnenes hus. Her fremgår det, at *"Man bør ikke opstille vindmøller inden for 5 km fra kalkgruberne i Midtjylland og Himmerland og lignende vigtige vinterrastesteder for flagermus."* Jeg har efterfølgende haft kontakt med forfatteren af notatet Morten Elmeros fra DCE, Aarhus Universitet. Han har sendt en mail til mig d. 23/10, hvor han skriver *"Som det fremgår i universitets notat til Nævnenes hus, er det min faglige vurdering, at et projekt som vindmølleprojektet ved Daubjerg ikke bør gennemføres, jvf. forsigtighedsprincippet."* Vedhæftede kort viser en afstand på 5 km fra hovedindgangene til Mønsted Kalkgruber og Daubjerg Kalkgruber ift. eksisterende vindmøller og de ansøgte vindmøller.

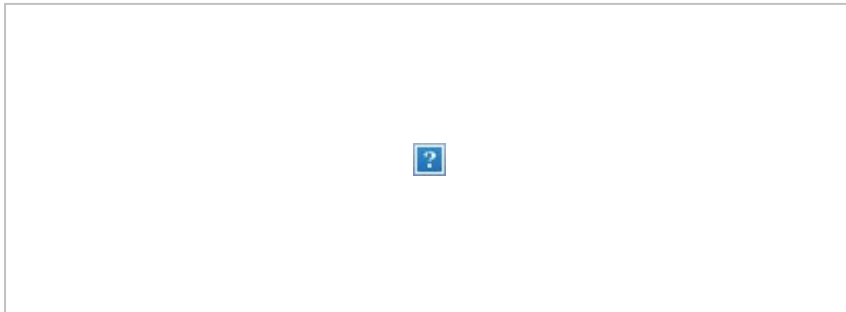
Forvaltningens skal hermed høre, om Wind Estate har nogen bemærkninger til disse oplysninger. I så fald bedes I venligst sende dem til mig senest d. 27/11. Jeres udtalelse vil blive forelagt byrådet.

Med venlig hilsen

Rasmus Trangbæk Kjærsgaard, Planlægger
Direkte tlf.: 87 87 86 38

Teknik & Miljø, Byplan
Prinsens Alle 5, DK- 8800 Viborg

Fra: [Kristian Sejersbøl](#)
Til: [Rasmus Trangbæk Kjærsgaard](#); [Karl Johan Legaard](#)
Emne: Flagermusene ved Daugbjerg - Svar til Viborg Kommune
Dato: 27. november 2020 13:42:12
Vedhæftede filer: [image001.png](#)
[Flagermus_Daugbjerg_svar_til_ViborgKommune_20201125.pdf](#)

Hej Rasmus og Karl Johan, Viborg Kommune

Vedlagt her Wind Estates svar på jeres opfordring til at komme med vore synspunkter på Morten Elmeros notat udarbejdet til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Jeg talte i går med Miljø- og Fødevareklagenævnets områdedirektør Susanne Kirkegaard Brodersen (Nævnenes Hus) i forhold til, hvordan de i klagenævnet vil gøre brug af notatet. Dertil svarede hun, at Nævnet står selv for mål, og Morten Elmeros ikke er en del af nævnet. Desuden laver Nævnenes Hus således en samlet afvejning af miljøhensyn – herunder krav til den grønne omstilling uden at de alene afvejer specifikke enkelthensyn.

Jeg har talt med Morten Elmeros flere gange. Han vil kun deltage i diskussioner af flagermus, hvis det er i fælleskommunale forskningsprojekter – så det er ikke let at få ham inddraget i Daugbjerg selvom jeg gerne så det.

Vores flagermusrådgiver Morten Christensen fra Orbicon/WSP har lavet vedlagte svar, og jeg henviser også til hans bemærkninger herunder.

Jeg vil rigtig gerne drøfte brugen af Elmeros-notatet med jer og måske også udvalgsformanden for Klimaudvalget og andre relevante politikere. Lad mig derfor gerne høre fra jer.

Med venlig hilsen/Best regards

Kristian Sejersbøl

Mobil: +45 25 19 63 12

e-mail: kristian@windestate.com

Wind Estate A/S · Læsøvej 1 · DK-8940 Randers SV · Tlf. +45 87 61 11 44 · www.windestate.com

Fra: Christensen, Morten <Morten.Christensen@wsp.com>

Sendt: 25. november 2020 22:34

Til: Kristian Sejersbøl <Kristian@petriholding.dk>

Emne: Flagermusene ved Daugbjerg - Svar til Viborg Kommune

Hej Kristian

Vedlagt et brev til Viborg Kommune omkring Morten Elmeros notatet.

Jeg talte med Morten i dag og han er som sådan ikke uenig i at 5 km zonen ikke bygger på videnskabelige undersøgelser, men er et "ekspert" skøn. Han mener, at det var netop hvad klagensævnet bad ham om at komme med. Hvis formålet med hans notat var en revideret forvaltningsplan, havde hans formuleringer nok været anderledes. Således var han som sådan ikke afvisende overfor ideen om en zone med "skærpede krav" til flagermusundersøgelser i stedet for en forbudszone.

Med venlig hilsen
Kind regards

Morten Christensen

Senior Project Manager, Msc, PhD
Nature and Environment

M +45 29 74 65 43

WSP Danmark A/S

Linnés Allé 2
2630 Taastrup
Denmark

T +45 44 85 86 87

wsp.com/da-DK

Please consider the environment before printing

NOTICE: This communication and any attachments ("this message") may contain information which is privileged, confidential, proprietary or otherwise subject to restricted disclosure under applicable law. This message is for the sole use of the intended recipient(s). Any unauthorized use, disclosure, viewing, copying, alteration, dissemination or distribution of, or reliance on, this message is strictly prohibited. If you have received this message in error, or you are not an authorized or intended recipient, please notify the sender immediately by replying to this message, delete this message and all copies from your e-mail system and destroy any printed copies.

-LAEmHhHzdJzBITWfa4Hgs7pbKI

Rasmus Trangbæk Kjærsgaard
Teknik & Miljø, Byplan
Prinsens Alle 5
DK- 8800 Viborg

25 November 2020

Flagermus – Daugbjerg Mølleprojekt

Baggrund

Viborg Kommune har modtaget et brev fra Danmarks Naturfredningsforening, Lokalgruppe Fjends, som henviser et notat fra DCE, Aarhus Universitet til Nævnenes hus. I notatet fremgår det, at ”Man bør ikke opstille vindmøller inden for 5 km fra kalkgruberne i Midtjylland og Himmerland og lignende vigtige vinterraststeder for flagermus.”

Efterfølgende har Viborg Kommune haft kontakt med forfatteren af notatet Morten Elmeros fra DCE, Aarhus Universitet. Han har sendt en mail til kommunen, hvor han skriver ”Som det fremgår i universitets notat til Nævnenes hus, er det min faglige vurdering, at et projekt som vindmølleprojektet ved Daugbjerg ikke bør gennemføres, jvf. forsigtighedsprincippet.” Mailen er vedlagt et kort der viser en afstand på 5 km fra hovedindgangene til Mønsted Kalkgruber og Daubjerg Kalkgruber ift. eksisterende vindmøller og de ansøgte vindmøller.

Flagermus har i efterhånden mange år været i fokus i forbindelse med opstilling af vindmøller. Undersøgelser fra en række lande har påvist at vindmøller, der opstilles på uhensigtsmæssige steder, kan føre til en negativ påvirkning af flagermus i et område. Alle flagermus i Danmark er særligt beskyttet jf. EU's Habitatdirektiv og en negativ påvirkning af bestande og af den økologisk funktionalitet er ikke tilladt.

I 2013 udgav Miljøministeriet ”Forvaltningsplan for flagermus”, hvori der formuleres en række overordnede retningslinjer for forundersøgelser ved vindmøller. Forvaltningsplanen er styrende for den nuværende forvaltning i kommunerne. I denne forvaltningsplan er der ingen konkrete anvisninger til zoner omkring overvintringssteder, som f.eks. kalkminerne.

Notatet fra DCE lægger derfor op til en væsentlig stramning af forvaltningspraksis. Nævnenes Hus er endnu ikke kommet med en officiel udmelding i forhold til DCE's notat og de forslag til stramninger i forhold til flagermus det indeholder og det er derfor usikkert om DCE's notat vil medføre juridiske ændringer, eller om Nævnenes Hus vælger at videreføre den nuværende praksis.

Forslag om 5 km planlægningszone omkring vigtige flagermusovervintringssteder

En af de væsentlige elementer i notatet fra DCE er en forslag om en 5 km mølleforbudszone omkring de vigtige overvintringslokaliteter i kalkminerne i Midtjylland. De præcise 5 km er forfatterens eget bud og der bliver ikke i notatet fremlagt videnskabelig dokumentation for, at netop denne afstand er nødvendig. Der henvises således til en publikation, Ahlén & Baagøe 2013, som ikke angiver, at netop 5 km er den rette afstand. Når man læser hele notatet, er der også lidt divergerende fremstillinger af hvordan et forbud skal opfattes. Således fremføres det, at faste afstandskrav ikke kan erstatte grundige undersøgelser af flagermus ift. vindmøller. Hvilket jo netop er det forfatteren forslår.

Notatets forslag om 5 km zone bygger på forfatteres skøn, hvilket der som udgangspunkt ikke er noget galt med. Det havde dog været mere konstruktivt, hvis forslaget havde gået på, at der i en zone omkring de vigtigste

overvintringspladser skulle stilles skærpede krav til dokumentationen for, at der ikke er risiko for en negativ påvirkning. Det jo altid et krav i miljøvurdering at der med rimelig sikkerhed og baseret på videnskabelige viden kan afvises en påvirkning.

Forsigtighedsprincippet

Notatet fra DCE lægger generelt op til en meget streng tolkning af forsigtighedsprincippet i forhold til beskyttelse af flagermus. Forsigtighedsprincippet med krav om omvendt bevisbyrde, gælder jf. Miljøministeriets ”Vejledning til administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter”, kun i tilfælde hvor flagermus er på udpegningsgrundlaget for et Natura 2000 område. Om den almindelige beskyttelse under habitatdirektivets bilag IV angives der i Miljøministeriets vejledning at være et større skønsmæssigt rum for myndighederne i forhold til afgørelser.

I Natura 2000 området omkring kalkminerne er det kun damflagermus, der er på udpegningsgrundlaget. Dvs. at de øvrige flagermusarter der overvintrer i kalkminerne, vandflagermus, Brandts flagermus, frynseflagermus og langøret flagermus kun er beskyttet som bilag IV arter.

Man får det indtryk, når man læser notatet, at en hver risiko for påvirkning af flagermus, er i strid med EU's Habitatdirektiv og den tilhørende lovgivning. Her er det væsentligt at fremhæve direktivet bestemmelser om, at man ikke må påvirke bestande og den økologiske funktionalitet. Kun forsætlige drab på enkeltindivider er ulovligt, og flagermusdrab som følge af vindmøller er ifølge tidligere domme i EU ikke forsætlige.

Natura 2000 konsekvensvurdering

Mølleprojektet ved Daugbjerg ligger så tæt på Natura 2000 området omkring kalkminerne, at der potentielt er en risiko for en negativ påvirkning af udpegningsgrundlaget, herunder damflagermus. Derfor skal der i forbindelse med miljøvurderingen udarbejdes en Natura 2000-konsekvensvurdering. En Natura 2000-konsekvensvurderingen skal ifølge lovgivningen, på et videnskabeligt grundlag dokumentere omfanget af den potentielle påvirkning. Hvis Natura 2000-konsekvensvurderingen viser, at projektet kan medføre skade på Natura 2000-områdets integritet, dvs. en negativ påvirkning ikke kan udelukkes jf. forsigtighedsprincippet, så kan der ikke gives tilladelse til projektet.

Netop det ovenstående er årsagen til at projektet har igangsat en omfattende undersøgelse af flagermusenes anvendelse af området omkring de planlagte møller. Resultaterne af undersøgelserne er selvfølgelig helt afgørende for projektet mulighederne for at blive gennemført og hvilke krav der stilles til afværgeforanstaltning.

Konklusion

Det er vores opfattelse at planlægningen af mølleprojektet ved Daugbjerg følger reglerne i den gældende lovgivning, inkl. Habitatdirektivet og Miljøvurderingsloven.

Notatet fra DCE lægger op til en væsentlig stramning i forhold til de gældende regler. Notatet status kan dog på nuværende tidspunkt kun opfattes som et ekspertindlæg og den juridiske afklaring er nødvendig før notatet kan anvendes i forvaltningen.

På grundlag af ovenstående foreslås det derfor at afvente resultaterne af de igangværende flagermusundersøgelser inden der træffes en beslutning om den fortsatte planlægning.

Med venlig hilsen

Morten Christensen

Senior Project Manager, Msc, PhD

Nature and Environment